

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0401/2012

6.12.2012

ДОКЛАД

относно премахване на стереотипите, свързани с пола, в ЕС
(2012/2116(INI))

Комисия по правата на жените и равенството между половете

Докладчик: Kartika Tamara Liotard

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	19
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	22

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно премахване на стереотипите, свързани с пола, в ЕС
(2012/2116(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Декларацията и платформата за действие от Пекин, приети от Четвъртата световна конференция за жените на 15 септември 1995 г., и резолюциите си от 18 май 2000 г. относно последващите действия във връзка с платформата за действие от Пекин¹ и от 10 март 2005 г. относно последващите действия във връзка с Четвъртата световна конференция за жените – платформа за действие (Пекин+10)², и от 25 февруари 2010 г. относно Пекин + 15 – Програма за действие на ООН за равенство между половете³,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените от 1979 г.,
- като взе предвид член 2 от Договора за Европейския съюз, в който се подчертават общите ценности на държавите членки, като плурализъм, недискриминация, толерантност, справедливост, солидарност и равенство между мъжете и жените,
- като взе предвид член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), в който се посочва борбата с дискриминацията, основана на пола,
- като взе предвид Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена)⁴ и Директива 2004/113/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги,⁵
- като взе предвид Директива 2002/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 г. за изменение на Директива 76/207/ЕИО на Съвета за прилагането на принципа на равно третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до заетост, професионално обучение и повишаване, и условията на труд⁶,
- като взе предвид заключенията на Съвета от 2 декември 1998 г., в които се установи, че годишната оценка на прилагането на Програмата за действие от Пекин ще включва количествени и качествени параметри и показатели за сравнение,
- като взе предвид общата декларация на министрите от ЕС, отговарящи по

¹ ОВ С 59, 23.2.2001, стр. 258.

² ОВ С 321Е, 15.12.2005 г., стр. 247.

³ ОВ С 348Е, 21.12.2010 г., стр. 11.

⁴ ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23.

⁵ ОВ L 373, 21.12.2004 г., стр. 37.

⁶ ОВ L 269, 5.10.2002 г., стр. 15.

въпросите на равенството между половете, направена на 4 февруари 2005 г. в контекста на 10-годишния преглед на Програмата за действие от Пекин, в която наред с другото се потвърждава тяхната силна подкрепа и ангажираност по отношение на пълното и ефективно прилагане на Декларацията и Програмата за действие от Пекин,

- като взе предвид заключенията на Съвета от 2 и 3 юни 2005 г., в които държавите членки и Комисията се приканват да заздравят институционалните механизми за насърчаване на равенството между половете и да създадат рамка за оценка на прилагането на Програмата за действие от Пекин, с цел да се проследява последователно и систематично постигнатият напредък,
  - като взе предвид Европейския пакт за равенство между мъжете и жените (2011–2020 г.), приет от Европейския съвет през март 2011 г.¹,
  - като взе предвид Стратегията на Комисията за равенство между жените и мъжете: 2010–2015 г., представена на 21 септември 2010 г., и придружаващия работен документ относно действията за изпълнение на стратегията (COM(2010)0491, SEC(2010)1080),
  - като взе предвид своята резолюция от 3 септември 2008 г. относно влиянието на маркетинга и рекламите върху равенството между жените и мъжете²,
  - като взе предвид своята резолюция от 13 март 2012 г. относно равенството между жените и мъжете в Европейския съюз³,
  - като взе предвид член 48 от своя правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете (A7-0401/2012),
- A. като има предвид, че член 8 от ДФЕС заявява, че във всичките си дейности Съюзът полага усилия за премахване на неравенствата и за насърчаване на равенството между мъжете и жените;
- Б. като има предвид, че въпреки постигнатия напредък в много от държавите членки много жени продължават да поемат несъразмерно голям дял от тежестта във връзка с отглеждането на децата и грижите за други зависими лица; като има предвид, че трайните стереотипи са пречка пред равното споделяне на семейните и домашните отговорности между жените и мъжете и възпрепятстват постигането на равенство на пазара на труда;
- В. като има предвид, че на всички равнища в обществото и във всички възрастови групи все още съществуват стереотипи, оказващи въздействие върху начина, по който се възприемаме взаимно, посредством прекомерно опростени предположения относно социално конструираните норми, практики и убеждения, които често са

¹ Приложение към Заключенията на Съвета от 7 март 2011 г.

² ОВ С 295Е, 4.12.2009 г., стр. 43.

³ Приети текстове, P7_TA(2012)0069.

културно и религиозно обусловени и подхранвани и които отразяват и затвърждават лежащите в основата им отношения на власт;

- Г. като има предвид, че всички преки и непреки форми на дискриминация, основана на пола, следва да бъдат премахнати, за да се гарантира на жените правото на равно третиране и да се промени културното възприятие, че в много отношения жените са пасивни или по-низши същества от мъжете;
- Д. като има предвид, че традиционните роли на половете и стереотипите продължават да оказват силно влияние върху разпределението на ролите между жените и мъжете у дома, на работното място и в обществото като цяло, като жените често са представяни като грижещи се за домакинството и децата, а мъжете — като тези, които осигуряват средства и защита; като има предвид, че стереотипите по отношение на половете имат тенденцията да затвърждават статуквото на наследените пречки за постигане на равенство между половете и да ограничават възможностите на жените за избор на заетост и личностно развитие, като ги възпрепятстват да реализират пълния си потенциал като индивиди и стопански субекти и поради това представляват сериозна пречка за постигането на равенство между жените и мъжете;
- Е. като има предвид, че ролите на половете се формират и налагат чрез различни социални въздействия, по-специално медиите и образованието, и се оформят през етапите на социализация в детството и юношеството, поради което оказват въздействие върху хората през целия им живот;
- Ж. като има предвид, че жените в селските райони страдат от още по-голяма дискриминация и стереотипи, свързани с пола, отколкото жените в градските райони, и процентът на заетост на тези жени е много по-нисък от този на жените в градовете;
- З. като има предвид, че стереотипите, свързани с пола, често се комбинират с други стереотипи, като например стереотипи за дискриминация въз основа на възраст, миграционен статус, сексуална ориентация, увреждания и т.н., и поради това засягат някои жени в по-голяма степен, когато те имат идентичност, попадаща в няколко от тези категории;
- И. като има предвид, че насилието срещу жени е нарушение на правата на човека, което засяга всички социални, културни и икономически слоеве от населението;

Медии и култура

- Й. като има предвид, че основаната на пола дискриминация в медиите, комуникациите и рекламата все още е често срещана и улеснява възпроизвеждането на свързаните с пола стереотипи, по-специално като представя жените като сексуални обект с цел стимулиране на продажбите; като има предвид, че например в рекламите жените представляват 27 % от показаните служители или професионалисти, но 60 % от изобразените жени вършат домакинска работа или се грижат за децата; като има предвид, че въпреки това рекламата и медиите могат също така да действат като мощен катализатор в борбата със стереотипите и предразсъдъците въз основа на

пола;

- К. като има предвид, че алкохолната индустрия и нейните огромни инвестиции в маркетинга на нейните продукти допринася значително за запазването на стереотипите, свързани с пола, и сексуализацията на момичетата и жените;
- Л. като има предвид, че децата се сблъскват със свързаните с пола стереотипи на много ранна възраст посредством ролевите модели, пропагандирани от телевизионните сериали и програми, дискусиите, игрите, видеоигрите и рекламите, учебните материали и образователните програми, нагласите в училищата, семейството и обществото, които оказват въздействие върху тяхното възприятие за препоръчителното поведение на мъжете и жените и се отразяват върху останалата част от техния живот и бъдещите им стремежи;
- М. като има предвид, че начинът, по който биват представяни момичетата в публичното пространство намалява уважението към тях от страна на обществото и насърчава насилието срещу момичета; като има предвид, че макар медиите да могат да играят положителна възпитателна роля, стереотипите по отношение на подрастващите момичета са широко разпространени в медиите и често имат тенденцията да затвърждават традиционните нагласи и поведение, включително в рекламите и детските програми;
- Н. като има предвид, че в телевизионните програми, компютърните игри и музикалните видеоклипове съществува все по-забележима тенденция, отчасти с комерсиални цели, за представяне на предизвикателно облечени жени в сексуални пози, което още повече допринася за свързаните с пола стереотипи; като има предвид, че съдържанието на текстовете на песни за младите хора има сексуален характер, който често насърчава насилието срещу жени и момичета;
- О. като има предвид, че младите жени и мъже са най-засегнати от новия културен статус на порнографията; като има предвид, че „интегрирането на порнографията“ като съвременен културен процес, в който порнографията прониква в нашия ежедневен живот като все по-универсално приет, често идеализиран културен елемент, се проявява особено ясно в младежката култура: от телевизията за тийнейджъри и лайфстайл списанията до музикалните видеоклипове и рекламите, предназначени за младежи;

Образование и обучение

- П. като има предвид, че сексистките стереотипи се насаждат както от учителите (волно или неволно), така и от даваните на учителите спомагателни образователни материали;
- Р. като има предвид, че достъпът до формално основно, средно и висше образование и съдържанието на учебната програма, което се преподава на момичетата и момчетата, са важен въздействащ фактор за различията между половете и съответно за избора и достъпа до права; като има предвид, че макар достъпът до образование за момичетата и за момчетата в ЕС като цяло да не изглежда толкова проблематичен, колкото в други части на света, все пак следва да се изтъкне, че

момчетата и момчетата не са равнопоставени по отношение на достъпа до образователните системи и възможности и пълното възползване от тях; като има предвид, че по-специално достъпът за момичета от малцинствата, като например момичетата от ромската общност, мигриращите момичета, търсещите убежище, бежанците и момичетата с увреждания, остава твърде проблематичен в някои държави;

- С. като има предвид, че именно от най-ранна възраст децата могат да бъдат научени на равенство и да се борят срещу свързаните с пола стереотипи благодарение на възпитание, основаващо се на признаване на равенството;
- Т. като има предвид, че все още съществуващите стереотипи във връзка с образователните и професионалните възможности, с които разполагат жените, допринасят за запазване на неравенството; като има предвид, че образованието и обучението продължават да насаждат стереотипи, свързани с пола, тъй като жените и мъжете често следват традиционни пътища на образование и обучение, нещо, което има сериозно отражение върху пазара на труда, ограничавайки разнообразието на професионалното развитие и често поставяйки жените в професии, които се ценят по-малко и са по-зле платени;
- У. като има предвид, че в учебния процес момчетата и момичетата все още не са поощрявани да се интересуват еднакво от всички предмети, по-специално що се отнася до научните и техническите;
- Ф. като има предвид, че макар в много европейски държави професионалната ориентация да включва аспекти, свързани с равенството между половете, тя обикновено е насочена към момичетата, за да ги поощри да изберат професионално развитие в областта на технологиите и науката, а няма инициативи, насочени към момчетата, с цел те да изберат професионално развитие в областите на образованието, здравеопазването или хуманитарните науки;

Пазар на труда

- Х. като има предвид, че въздействието на свързаните с пола стереотипи върху образованието и обучението има сериозни последици за пазара на труда, където жените все още са изправени пред хоризонтална и вертикална сегрегация, и като има предвид, че това допринася за това, някои сектори все още да бъдат считани за „мъжки“ (с над 85% мъже) и съответно равнищата им на заплащане да са по-високи отколкото в секторите, считани за „женски“ (с повече от 70% жени); като има предвид, освен това, че като цяло има повече жени, заети на работни места с по-нисък социално-икономически статус, което също подкопава тяхното самочувствие и себеуважение;
- Ц. като има предвид, че свързаните с пола стереотипи на пазара на труда все още ограничават достъпа на жените до някои сектори, като например инженерството, огнеборството, производството, строителството, дърводелството, механиката, техническите и научните сектори и новите технологии, но също така ограничават достъпа на мъжете до секторите, свързани с грижите за децата (акушерство, предучилищно образование и т.н.);

- Ч. като има предвид, че едно по-добро познаване на съществуващите на пазара на труда работни места би дало възможност за по-добър достъп до всякакво професионално обучение;
- Ш. като има предвид, че свързаните с пола стереотипи са контрапродуктивни и в рамките на пазара на труда допринасят за основаващи се на пола разделения в професиите, което води до разлика в заплащането на жените и мъжете;
- Щ. като има предвид, че през 2010 г. заплащането на жените в ЕС все още беше средно с около 16,4 % по-ниско от това на мъжете за една и съща работа, а разликата в заплащането варира в държавите членки, като в някои от тях надвишава средно 22 % през 2011 г.; като има предвид, че макар причините за разликата в заплащането да са многобройни и комплексни, те често са резултат от стереотипите, свързани с пола, и възприемането на жената единствено през призмата на традиционното разпределение на ролите;
- АА. като има предвид, че с оглед на съвместяването на професионалния и личния живот жените като цяло са непропорционално представени на „гъвките работни места“ и заетостта на непълно работно време, което показва, че традиционното убеждение, че жените носят основната отговорност по грижите за семейството, продължава и до днес и това ги принуждава да приемат работа на непълно работно време, с гъвкаво работно време или за определен срок, и ограничава възможностите им на пазара на труда;
- АБ. като има предвид, че прекъсванията в професионалното развитие на жените поради отпуск по майчинство или родителски отпуск увеличават разликата в заплащането и пенсиите на мъжете и жените;

Вземане на икономически и политически решения

- АВ. като има предвид, че според проучване на Комисията от 2011 г. през 2012 г. в Европейския съюз 14 % от членовете на управителните съвети на най-големите дружества, регистрирани на борсата, са жени, което показва съществуването на т.нар. „стъклен таван“, който възпрепятства жените да си осигурят позиции във висшето управление и равни възможности за повишение;
- АГ. като има предвид, че макар да се наблюдава известно подобрене през последните няколко години, жените продължават да са по-слабо представени в процесите на вземане на политически решения, както на местно, национално равнище, така и на равнището на ЕС; като има предвид, че представителството на жените в националните правителства и парламенти е нараснало от 21 % през 2004 г. на 23 % през 2009 г., докато представителството на жените в Европейския парламент е нараснало от 30 % през 2004 г. на 35 % през 2009 г.;
- АД. като има предвид, че свързаните с пола стереотипи и сексизмът все още са широко разпространени в органите, вземащи политически и икономически решения, както и честите случаи на сексистки забележки и тормоз, включително някои форми на сексуален тормоз и насилие срещу жени;

АЕ. като има предвид, че свързаните с пола стереотипи трябва да бъдат премахнати, особено на равнището на дружествата, където повечето лидерски позиции се заемат от мъже, тъй като те спомагат за ограничаването на амбициите на младите жени и намаляват склонността на жените да кандидатстват за управленски позиции в областта на вземането на финансови, икономически и политически решения както в публичния, така и в частния сектор;

Действия на ЕС

1. Отбелязва сериозната липса на напредък в изпълнението на ангажиментите както от страна на ЕС, така и от страна на различните правителства, поети като част от Програмата за действие от Пекин, и подчертава необходимостта от нови показатели в областта на свързаните с пола стереотипи, както и от аналитични доклади на равнището на ЕС, и приканва Европейския институт за равенство между половете да предприеме действия по този въпрос;
2. отбелязва, че въпреки ангажимента на ЕС за равенство между мъжете и жените, все още съществуват празноти в законодателството, предвиждащо недискриминация срещу жените и равенство между половете в областта на социалната сигурност, образованието и медиите, заетостта и заплащането; подчертава необходимостта от по-засилено прилагане на съществуващото законодателство в тези области и от въвеждането на ново законодателство; призовава Комисията да включи въпроса за равенството между половете във всички области на политиката, тъй като това ще доведе до повишаване на потенциала на работната сила в Европа;
3. призовава Комисията и държавите членки да използват по ефикасен начин финансирането от Европейския социален фонд (ЕСФ) за дългосрочни стратегии, които да направят секторите от пазара на труда, в които жените продължават да са недостатъчно представени поради свързани с пола стереотипи, по-познати и по-привлекателни за жените; счита, че стратегиите следва да включват положителна дискриминация, обучение през целия живот и активно насърчаване на момичетата да следват в области, които не се възприемат традиционно като „женски“, като например информационни технологии или механика, както и да подкрепят мерки за постигане на баланс между професионалния и личния живот както на мъжете, така и на жените;
4. настоятелно призовава Комисията да подкрепи действията на държавите членки в полза на отстраняването на стереотипите и насърчаването на достъпа до образование и заетост за всички, без спънки, произтичащи от стереотипите;
5. призовава Комисията и държавите членки да дадат решителна и трайна подкрепа на текущата програма „Дафне“, както и на предстоящата програма „Права и гражданство“, като средство за борба с насилието срещу жени, както и със стереотипите, свързани с пола;
6. призовава Комисията и държавите членки да развият стратегии, които да бъдат насочени към същинските причини за дискриминацията и насилието спрямо жените, вкоренени в стереотипите и неравенството между мъжете и жените, като се започне с разрушаването на стереотипите, свързани с пола;

7. призовава държавите членки да признаят неотложната необходимост да разгледат въвеждането на регулаторна рамка, която да забрани начина, по който момчетата и жените се представят като сексуални обекти от алкохолната индустрия;

Медии и култура

8. привлича вниманието към факта, че свързаните с пола стереотипи в рекламите, показвани по време на детски телевизионни програми, както и в самите тези програми, представляват особен проблем, тъй като имат потенциално въздействие върху половото социализиране и съответно върху представите на децата за самите тях, за членовете на семейството им и за външния свят; подчертава важноста на това, да се намали излагането на децата на въздействието на свързани с пола стереотипи, по възможност като се осигури критично медийно образование в училищата;
9. подчертава, че е важно и момчетата да бъдат обхванати от процеса по интегриране на аспектите, свързани с равенството между половете, поради което настоява за обучение чрез специално създадени упражнения, които да повишат тяхната осведоменост по отношение на стереотипите;
10. подчертава, че рекламите често съдържат дискриминационни и/или унижителни послания, основаващи се на всякакви видове стереотипи за мъжете и жените, които възпрепятстват стратегиите за постигане на равенство между половете; призовава Комисията, държавите членки, гражданското общество и органите за саморегулиране в рекламния сектор да работят в тясно сътрудничество с оглед на борбата срещу подобни практики, по-специално като използват ефективни инструменти за гарантиране на зачитането на човешкото достойнство в рамките на маркетинга и рекламната дейност;
11. посочва също така, че рекламната дейност може да бъде ефективен инструмент за оспорване и противопоставяне на стереотипите, както и средство за борба срещу расизма, сексизма и дискриминацията, което е от основно значение в съвременните общества, характеризиращи се с културно многообразие; призовава Комисията, държавите членки и лицата, работещи в рекламния сектор, да активизират своята дейност в областта на обучението и образованието като способ за преодоляване на стереотипите и дискриминацията и за насърчаване на равенството между половете, особено още от ранна възраст; призовава по-специално държавите членки да въведат и развият тясно сътрудничество със съществуващите факултети по маркетинг, комуникации и реклама с цел да допринесат за предоставянето на солидно обучение за бъдещата работна сила в сектора;
12. подчертава необходимостта от провеждане на специални курсове относно свързаните с пола стереотипи в медиите за националните комитети по стандартите в рекламата и органите за саморегулиране и регулиране, за да се увеличи осведомеността относно отрицателното въздействие на образите, внушаващи свързана с пола дискриминация, показвани в телевизията, в Интернет и в маркетингови и рекламни кампании;
13. призовава ЕС да предприеме осведомителни кампании за нулева толерантност в

целия ЕС към сексистки обиди или унизителни образи на жени и момичета в медиите;

14. подчертава, че политиката за премахване на стереотипите в медиите задължително минава през действия в областта на цифровите технологии; счита по този повод, че е необходимо да се предприемат координирани действия на европейско равнище, за да се развие истинска култура на равенство в интернет; приканва Комисията да разработи в партньорство със съответните заинтересовани страни харта, към която всички интернет оператори да бъдат поканени да се присъединят;
15. призовава ЕС и държавите членки да проведат обучение и действия за повишаване на осведомеността сред работещите в медиите относно вредните последици от свързаните с пола стереотипи и относно добрите практики в тази област;
16. подчертава във връзка с това значението на насърчаването на представянето на женския образ по начин, който да зачита достойнството на жените, и на борбата със съществуващите стереотипи по отношение на двата пола, по-специално широкото разпространение на унизителни образи, като същевременно напълно се зачита свободата на изразяване на мнение и свободата на печата;
17. призовава ЕС и държавите членки да предприемат конкретни действия по резолюцията му от 16 септември 1997 г. относно дискриминацията срещу жените в рекламите, съдържаща призив за забрана на всички форми на порнография в медиите, както и рекламирането на секс туризъм¹;
18. призовава ЕС да проведе проучване на връзките между детската порнография и порнографията с възрастни и нейното въздействие върху момичетата, жените, момчетата и мъжете, както и връзката между порнографията и сексуалното насилие;
19. призовава държавите членки да създадат независими регулаторни органи с цел контрол на медиите и рекламната индустрия и с мандат да налагат ефективни санкции на компаниите и лицата, които популяризират сексуализирането на момичетата,
20. призовава Комисията да подпомогне държавите членки в борбата със сексуализирането не само чрез обработка на необходимите данни, насърчаване на добри практики и организиране на информационни кампании, но и чрез предоставяне на финансова подкрепа за действия, предприемани от държавите членки, по-специално на женски организации, които се борят срещу сексуализирането и насилието над жени и момичета;
21. призовава държавите членки да предприемат положителни мерки за действие, които да гарантират, че повече жени имат достъп до ръководни длъжности в медиите, включително във висшето ръководство;
22. призовава държавите членки да проведат изследвания и да съберат сравними данни относно жените и медиите, включително за представянето на жени от специфични

---

¹ ОВ С304, 6.10.1997 г., стр. 60.

групи, като например жени с увреждания или жени от етнически малцинства;

Образование и обучение

23. подчертава необходимостта от специални курсове за професионално ориентиране в основните и средните училища и във висшите учебни заведения с цел да се информират младите хора относно отрицателните последици от свързаните с пола стереотипи и да бъдат те насърчени да следват и да започнат професионални кариери, които в миналото са били считани за типично „мъжки“ или „женски“; изисква предоставянето на подпомагане за всяко действие, имащо за цел да намали доминирането на свързаните с пола стереотипи сред децата;
24. подчертава значението на това да се насърчава равенството между жените и мъжете от най-ранна възраст с оглед ефективното противопоставяне на основаващите се на пола стереотипи, дискриминация и насилие, в това число чрез включване на изучаването в училищата на Всеобщата декларация за правата на човека и на Европейската харта за правата на човека;
25. подчертава необходимостта от образователни програми/учебни планове, съсредоточени върху равенството между мъжете и жените, зачитането на другия, уважението сред младите хора, уважението в сексуалността и отхвърлянето на всякаква форма на насилие, както и значението на подготовката на преподавателите в това отношение;
26. подчертава необходимостта от процес на интегриране на аспектите, свързани с равенството между половете, в училище и следователно насърчава училищата да създават и провеждат упражнения за повишаване на осведомеността и практически упражнения, които имат за цел да насърчат равенството между половете в учебната програма;
27. подчертава необходимостта от разработване и създаване на обучения за преподаватели, възпитатели, директори и всички други лица, участващи в образователната програма на децата, така че те да имат на разположение всички педагогически средства, необходими за борба със стереотипите, основани на пола, и за насърчаване на равенството между мъжете и жените;
28. посочва, че макар повечето държави в ЕС да имат политики за равнопоставеност между половете във висшето образование, почти всички политики и проекти са насочени към момчетата; ето защо призовава държавите членки да разработят общи национални стратегии и инициативи, насочени към момчетата, за борба със свързаните с пола стереотипи във висшето образование;
29. призовава за подходяща подготовка на учителите и преподавателите както във формалното, така и в неформалното образование, посредством осигуряване на необходимото обучение в областта на равенството между жените/момчетата и мъжете/момчетата, откриване и реагиране на различните форми на злоупотреба, свързани с него, и на сексуалното насилие;
30. подчертава необходимостта от разработване на политики, поставящи акцент върху

премахване на стереотипите, свързани с пола, от най-ранна възраст, върху обученията за повишаване на осведомеността на преподавателите и учещите и за насърчване и подкрепа на разнообразяването на професионалното развитие както за момичетата, така и за момчетата;

31. призовава ЕС и държавите членки да провеждат активни политики, които да гарантират достъп до образование и образователни системи на момичетата от малцинствените групи и мигрантските общности;
32. призовава държавите членки да извършат оценка на учебната програма и съдържанието на учебниците за училищата с цел да ги реформират, което ще доведе до интегрирането на въпросите, свързани с пола, в целия учебен материал като тема на всички равнища, както по отношение на премахването на стереотипите, свързани с пола, така и по отношение на повишаването на видимостта на приноса и ролята на жените в историята, литературата, изкуството и т.н., включително в най-ранните нива на образование;
33. призовава ЕС да насърчи европейското измерение в образованието, например чрез гарантиране на споделянето на добри практики за равенство между половете като образователно средство и чрез разработване и събиране на чувствителни по отношение на пола статистически данни за всички аспекти на образованието на национално равнище и на равнището на ЕС;
34. призовава ЕС да включи качествени и количествени показатели за равенство между половете във всички програми за оценяване, които имат за цел да оценят качеството на образованието в европейските училища;

Пазар на труда

35. обръща внимание на нарастващата загриженост относно отрицателното въздействие на свързаните с пола стереотипи върху разликата в заплащането на жените и мъжете от 16,4% и призовава Комисията и държавите членки да вземат предвид тази загриженост при разработването на нови политики;
36. настоява, че данните сочат, че квалификацията и опитът, придобити от жените, са по-слабо финансово възнаграждавани, отколкото тези, придобити от мъжете, отчасти защото заетостта на жените традиционно се счита като допълваща семейните доходи — факт, който допринася значително за създаване и поддържане на разлики в заплащането между мъжете и жените;
37. подчертава необходимостта от дейности по повишаване на осведомеността с цел да се информират работодателите и работниците за връзката между свързаните с пола стереотипи и разликата в заплащането и заетостта на жените и мъжете, да се информират другите заинтересовани лица в обществото относно факта, че свързаните с пола стереотипи намаляват възможностите на жените както на пазара на труда, така и в техния личен живот, да се насърчи прозрачността в публичните и частните дружества и агенции, и да се гарантира еднакво заплащане за еднаква работа и за работа с еднаква стойност;

38. призовава държавите членки да преразгледат структурите на длъжностите и заплащането в професиите и занятията с преобладаващо участие на жени като средство за разбиване на свързаните с пола стереотипи, в които се корени проблемът с разликите в заплащането; призовава държавите членки и сдруженията на работодателите и профсъюзите да разработят и да въведат приложими, специфични инструменти за оценка на длъжността, с цел да се определи трудът с еднаква стойност и по този начин да се гарантира равното заплащане между жените и мъжете;
39. настоятелно призовава държавите членки да установят национални политики за увеличаване на броя на достъпните и висококачествени детските заведения на разположение на работещите родители в Европа и да помогнат за създаването на структури, които да позволят на родителите — служители в дружества, да съвместяват семейния и професионалния си живот, по-специално чрез подкрепа за създаването и поддържането на ведомствени услуги за гледане на деца; настоятелно призовава държавите членки също така да подобрят предоставянето на грижи за други категории зависими лица (стари хора, хора с увреждания и хора в нужда), като по този начин насърчат активното участие на жените в работния процес, съчетавайки професионалния и семейния живот;
40. призовава Комисията и държавите членки да предоставят възможности за гъвкава заетост и подходящи форми на родителски отпуск както за мъжете, така и за жените;
41. подчертава факта, че свързаните с пола стереотипи имат тенденция към самоосъществяване и че там, където на жените не се предоставя възможност да се докажат, те никога няма да успеят да премахнат пречките, които спират тяхното развитие; насърчава по този повод държавите членки да се борят срещу принудителното непълно работно време, като направят използването на непълно работно време по-непривлекателно, изисквайки например от работодателя да оправдава по подходящ начин всяко наемане на непълно работно време;
42. призовава Комисията да насърчава квотите за представителство на двата пола в професии, които традиционно се считат за „мъжки“ или „женски“, тъй като стереотипите произтичат също така от недостатъчния брой жени или мъже на определени постове; отбелязва, че във връзка с това наличието на повече жени в традиционно „мъжки“ професии, както и обратното, ще отслаби преобладаването на тези стереотипи, а балансираната работна сила ще доведе до повишаване на производителността; призовава също така към подкрепа на инициативи и кампании, които разрушават стереотипите, че служителите от женски пол са ниско ефективни и не притежават управленски качества; ето защо призовава към подкрепа на жените в развитието на тяхната кариера и на усилията им да заемат ръководни длъжности;
43. призовава Комисията и държавите членки да насърчават женското предприемачество и схемите за самостоятелна заетост, като предоставят съответното обучение, финансиране и подкрепа;
44. припомня на Комисията, че възрастните жени са особено засегнати от разликите в заплащането на жените и мъжете, които се отразяват и върху пенсиите, което

съответно увеличава риска от крайна и постоянна бедност, след като жените достигнат пенсионна възраст;

45. отбелязва, че вероятността възрастните жени да изпаднат в бедност, когато достигнат възрастта за пенсиониране, ще се увеличи в резултат от новите пенсионни правила в ЕС; поради това подчертава важността на това, да не се подкрепят такива изменения в Бялата книга, които ще увеличат разликата в пенсиите между мъжете и жените;
46. призовава Комисията да извърши оценка на прилагането на Директивата на ЕС относно сексуалния тормоз на работното място и да изготви доклад за пропуските и предизвикателствата, с цел укрепване на законодателството и мерките в държавите членки;

Вземане на икономически и политически решения

47. привлича вниманието върху факта, че представителството на жените в националните правителства беше 23 % през 2009 г., и поддържа въвеждането на задължителни квоти с цел да се увеличи броят на жените в националните правителства и парламенти, на регионално и общинско равнище, както и в институциите на ЕС; настоятелно призовава също така за въвеждането на кампании за повишаване на осведомеността и стимулиране, които да насърчат жените да повишат политическата си активност и да се кандидатира за местното или национално управление;
48. припомня, че европейските избори през 2014 г., които ще бъдат последвани от назначаване на следващата Комисия и номинации за „най-добри работни места” в ЕС, са възможност за постигане на напредък по отношение на демокрацията на равенството на равнище ЕС, а за ЕС — да служи за пример в тази насока;
49. призовава държавите членки да подкрепят равенството, като предложат мъж и жена за свои кандидати за длъжността член на Европейската комисия; призовава предложения председател на Комисията да се стреми към постигането на равенство между половете в състава на Комисията; призовава действащата Комисия публично да подкрепи тази процедура;
50. припомня, че пред 2010 г. едва 12 % от членовете на управителните съвети в Европа бяха жени; подкрепя стремежа на Комисията да установи задължителни квоти за жени на отговорни постове в големите публично търгувани дружества;
51. подчертава, че тези квоти трябва непременно да са задължителни, което е единствената гаранция за тяхната ефикасност; предлага да се създаде „фонд за равенство“, в който ще се събират приходите от санкциите, произтичащи от незачитане на равенството, и същите да се използват за мерки по насърчаване и защита на жените;

Други действия

52. призовава държавите членки да преосмислят своя подход по отношение на мъжете

и жените на пазар на труда и на механизмите, които да позволят на работниците да постигнат баланс между професионалния и семейния си живот, тъй като стереотипите могат да увеличат професионалната сегрегация и разликата в заплащането между жените и мъжете;

53. призовава държавите членки да направят борбата срещу насилието спрямо жените приоритетна наказателна политика; насърчава държавите членки да развият за тази цел сътрудничеството между националните съдебни органи и полицейски служби и обмяната на добри практики;
54. подчертава необходимостта от борба с всички форми на насилие срещу жените; призовава Комисията и държавите членки да предприемат съгласувани действия, включващи кампании за повишаване на обществената осведоменост и информираност относно насилието, основано на пола, стратегии за борба със социалните стереотипи за жените посредством образованието и медиите и да насърчат обмена на добри практики; отново подчертава необходимостта да се работи както с жертвите, така и с извършителите на насилие, с цел да се повиши чувството за отговорност на последните и да се подпомогне разчупването на стереотипите и социално обусловените възгледи, които спомагат за поддържане на условията, пораждащи този вид насилие, и приемането му;
55. насърчава Комисията и държавите членки да поощряват равенството между половете и овластяването на жените, в това число чрез кампании по осведомяване, които да отбелязват ролята и участието на жените в политическия, икономическия и социалния свят, спорта, здравеопазването, изкуството, науките и всички други равнища на обществото;
56. счита, че са необходими законодателни и незаконодателни мерки както на национално равнище, така и на равнище ЕС, за да се преодолеят стереотипите и да се премахнат разликите в заплащането, да се засили участието на жените в секторите, в които преобладават мъже, да се увеличи признаването на уменията и икономическите резултати на жените на работното им място, за да се преодолее вертикалната и хоризонталната сегрегация и да се увеличи представителството на жените в органите за вземане на решения в областта на политиката и бизнеса;
57. призовава Комисията и държавите членки да предприемат решителни политически действия за борба със стереотипите, свързани с половете, и за насърчаване на мъжете да разделят поравно с жените отговорностите за полагане на грижи за децата и за домакинството, в частност чрез стимули за мъжете да вземат отпуск по бащинство, което ще укрепи техните права като родители, ще спомогне да се гарантира по-висока степен на равенство между жените и мъжете и по-подходящо разделение на отговорността за семейството и домакинството и ще увеличи възможностите на жените за пълноценно участие на пазара на труда; призовава също така държавите членки да убедят работодателите да приемат мерки, благоприятстващи семейството;
58. призовава Комисията и националните правителства на държавите членки да насърчават повече изследвания относно свързаните с пола стереотипи и да съберат допълнителни статистически данни относно свързаните с пола стереотипи, като

разработят подходящи показатели за свързаните с пола стереотипи;

59. напомня на Комисията, че равенството между половете е залегнало в член 23 от Хартата на основните права на Европейския съюз;
60. призовава Комисията и държавите членки да подкрепят потенциала за заетост на мъжете и жените в различни професии, за да гарантират, че е отговорено на изискванията на пазара на труда и че и двата пола имат равни права;
61. призовава Комисията да се бори с всички форми на насилие, дискриминация и стереотипи срещу жените, за да могат те да се възползват напълно от всичките си човешки права;
62. призовава Комисията да изиска настоятелно от държавите членки да спазват ангажиментите, поети в Европейски пакт за равенство между половете;
63. насърчава Европейския институт за равенство между половете и различните национални институти за равенство между половете да насърчават по-нататъшните изследвания на причините, лежащи в основата на свързаните с пола стереотипи, и на въздействието на стереотипите върху равенството между половете, също така подчертава важността на обмена на нови идеи и проучвания относно най-добрите практики с оглед на премахването на свързаните с пола стереотипи в държавите членки и институциите на ЕС;
64. припомня на Комисията резолюцията на Парламента от 3 септември 2008 г. относно влиянието на маркетинга и рекламата върху равенството между жените и мъжете и я призовава да изпълни препоръките, направени в тази резолюция;
65. призовава ЕС и неговите държави членки да провеждат кампании за повишаване на осведомеността, за образование и за обучение с цел борба с дискриминационните културни норми и с широко разпространените сексистки стереотипи и социална стигматизация, които оправдават и продължават насилието срещу жените, и да гарантират, че няма оправдание за насилието на основание обичаи, традиции или религиозни съображения;
66. призовава ЕС и неговите държави членки да насърчават споделянето на добри модели, да улеснява обучението между равнопоставени партньори сред държавите членки и да създава възможности за финансиране на кампаниите на равнището на ЕС и на национално равнище с цел премахване на стереотипите, свързани с пола;
67. призовава ЕС да запълни съществуващите пропуски в обхвата на европейското законодателство относно дискриминацията, основаваща се на пол и расов произход, и да предложи ново законодателство, за да гарантира равнопоставеност между жените и мъжете в образованието и медиите;
68. призовава ЕС и неговите държави членки да създадат гаранции (под формата на омбудсмани или органи за медиен надзор, включващи експерти по равнопоставеността на половете), които да гарантират, че кодексите на поведение на индустрията включват аспекта на равенството между половете и че те се спазват,

и да предоставят гаранции, че членовете на обществеността могат да подават жалби, ако е необходимо;

69. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията и на правителствата и парламентите на държавите членки.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

На 15 септември 1995 г. в Пекин се състоя Четвъртата световна конференция за жените, по време на която бе приета Декларацията от Пекин и Платформата за действие. Конференцията имаше за цел „премахването на пречките пред активното участие на жените във всички сфери на публичния и частния живот чрез пълен и равен принос в процесите на вземане на решения в икономическата, социалната, културната и политическата области“. Като основен документ за всяка дейност, свързана с равенството между половете, на международно равнище, в него се отбелязва, че равенството между половете е право на човека и предпоставка за равенство, развитие и мир. Европейският парламент прави ежегодно преглед на напредъка в постигането на целите, определени през 1995 г.

Платформата за действие определи програма за следните дванадесет области: бедност, образование и обучение, здраве, насилие, въоръжени конфликти, икономика, власт и вземане на решения, институционални механизми, права на човека, медии, околна среда и въпроси, свързани с децата от женски пол. За да бъде ограничен проблемът, този доклад се съсредоточава върху причините за свързаните с пола стереотипи в областите на образованието, медиите, рекламата, пазара на труда и вземането на решения.

От 1995 г. досега Европейският парламент е приел три резолюции относно правата на жените като последващи действия след Конференцията. През 2000 г. Парламентът прие резолюция относно последващите действия във връзка с платформата за действие от Пекин¹, през 2005 г. той прие резолюция относно Пекин + 10², през 2010 г. – резолюция относно Пекин + 15³. Освен това на 3 септември 2008 г. Комисията прие резолюция относно влиянието на маркетинга и рекламите върху равенството между жените и мъжете⁴.

Освен това не следва да се забравя, че равенството между половете е основно право на човека. Съгласно член 8 от Договора за функционирането на Европейския съюз „във всички негови дейности Съюзът полага усилия за премахването на неравенствата и за насърчаване на равенството между мъжете и жените“.

Въпреки това, повече от 15 години след Конференцията свързаните с пола стереотипи и неравенството между половете днес продължават да бъдат разпространени проблеми в Европейския съюз. Стереотипите в предположенията относно жените на пазара на труда водят до професионална сегрегация и разлика в заплащането между жените и мъжете. Разликата в заплащането между жените и мъжете от 16,4 % през 2010 г. показва сериозността на този проблем. Освен това жените често са по-слабо представени или видими в медиите или пък биват представяни в медиите в роли, традиционно считани за „женски“, което насърчава още по-голяма дискриминация в

¹ ОВ С 59, 23.2.2001, стр. 258.

² ОВ С 320 Е, 15.12.2005 г., стр. 247.

³ ОВ С 348 Е, 21.12.2010 г., стр. 11.

⁴ ОВ С 295 Е, 4.12.2009 г., стр. 43.

различни области на обществото и възрастови групи.

Преобладаването на отрицателните стереотипи, свързани с пола, които се основават на обществените убеждения и нагласи, оказва въздействие върху жените и ограничава техните възможности и избори в социалната, икономическата и политическата сфери. За да бъде решен проблемът на липсата на жени на високите равнища на вземане на икономически и политически решения, трябва да бъдат предприети действия срещу продължаващото съществуване на свързаните с пола стереотипи на всички равнища на обществото;

Поради това целта на настоящия доклад е да намали преобладаването в ЕС на отрицателните стереотипи, свързани с пола, които ограничават възможностите и шансовете на мъжете, но още повече на жените. Необходими са нови политики и законодателство на ЕС за преодоляване на свързаните с пола стереотипи в областите на образованието, медиите и рекламата, пазара на труда и вземането на икономически и политически решения.

С цел да се увеличи участието на жените на пазара на труда и във вземането на икономически и политически решения, следва да бъдат разгледани следните въпроси:

- Свързаните с пола стереотипи в началното и средното училище въздействат върху възприятието на малките деца и подрастващите за начините на поведение на мъжете и жените. Поради това следва да бъдат въведени специални образователни програми и учебни материали, в които мъжете и жените вече да не се използват като примери в техните „традиционни роли“, т.е. мъжът като печелещият прехраната за семейството, а жената като полагащата грижи за децата;
- По отношение на медиите и рекламата трябва също така да се отбележи, че гледането на телевизия без надзор сред децата и подрастващите на много ранна възраст нараства. Поради това отрицателните стереотипи, свързани с пола, имат значително въздействие върху самоувереността и самочувствието на младите жени, по-специално на подрастващите момичета, което води до ограничаване на техните амбиции, избори и възможности за бъдеща кариера. Като се има предвид значителното въздействие на медиите върху възприятието на хората за равенството между половете, налице е необходимост от курсове със специална ориентация за повишаване на осведомеността на членовете на комитетите по стандартите в рекламата и органите за саморегулиране относно отрицателното въздействие на дискриминацията, основана на пола, и свързаните с пола стереотипи в медиите;
- Непропорционалното представителство на жените на работни места на непълно работно време и разликата в заплащането на жените и мъжете показват ясно, че свързаните с пола стереотипи водят до основана на пола дискриминация на пазара на труда. Поради това са необходими кампании за повишаване на осведомеността, чрез които да бъдат информирани работодателите, работниците и заинтересованите лица за връзката между свързаните с пола стереотипи и разликата в заплащането на жените и мъжете и за връзката между работата на непълно работно време и по-ниските пенсии, когато хората достигнат пенсионна

възраст;

- Също така съществува силна връзка между свързаните с пола стереотипи и по-слабото представителство на жените във вземането на политически и икономически решения, както в публичната, така частната сфера, включително в националните парламенти и правителствата на държавите членки и в институциите на ЕС. Това показва не само „стъкления таван“, с който се сблъскват жените, но също така и факта, че стереотипите ограничават амбициите на жените за изграждане на кариера.

Разликата в заплащането на жените и мъжете от 16,4 % не само поставя жените в неблагоприятно положение, то също така има сериозно отрицателно въздействие върху техните пенсионни права. Както жените, така и мъжете са изложени на свързани с пола стереотипи през целия си живот; от очакванията за това, как следва да се държат момчетата и момичетата в основното и средното училище, до специфичните очаквания по-късно в живота по отношение на избора на кариера и представянето им на пазара на труда. Твърде високия дял на жените на работни места на гъвкаво и непълно работно време показва, че традиционната представа за това, че отговорността по грижите за децата е на майката, все още е в сила днес, като ограничава нейния шанс на пазара на труда. С новите планове на ЕС за облекчаване на процедурите и ограниченията по отношение на уволняването и прекратяването на трудовите договори жените ще се окажат в още по-неблагоприятно положение и ще бъдат подложени на още по-голяма несигурност.

В допълнение към това отрицателното въздействие на свързаните с пола стереотипи достига връхната си точка, когато жените достигнат пенсионна възраст. Несигурността, предизвикана от гъвкавото работно време, в съчетание с разликата в заплащането на жените и мъжете увеличава шанса на жените да изпаднат в постоянна и крайна бедност, след като са достигнали пенсионна възраст. Поради това неравенството между мъжете и жените като резултат от свързаните с пола стереотипи има кумулативен характер; колкото повече жените са изложени на стереотипите, толкова по-големи са шансовете по-късно те да изпаднат в бедност. Този ефект се увеличава с новите планове на ЕС да се направят икономии от държавните пенсии и да се въведат повече правила за пенсионните фондове от втория стълб. Изместването на фокуса от държавните пенсии към пенсиите по втория стълб, като не се променят държавните пенсии, а се увеличат пенсиите по частния стълб, не само ще увеличи риска жените да изпаднат в бедност, то също така ще доведе до по-голяма разлика в доходите между възрастните мъже и жени.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	6.11.2012 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 18 -: 2 0: 1
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Marije Cornelissen, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Minodora Cliveti, Silvia Costa, Мария Габриел, Kartika Tamara Liotard